

ПРИСТАПИ НА ЗАЧУВУВАЊЕ НА СВЕТСКОТО НАСЛЕДСТВО ОД ДВАЕСЕТ И ПРВИОТ ВЕК

МАДРИД- ЊУ ДЕЛХИ

2017

Approaches to the Conservation of Twentieth - Century Cultural Heritage
Madrid - New Delhi Document

Approaches to the Conservation of Twentieth - Century Cultural Heritage

Madrid - New Delhi Document

2017

© ICOMOS International Scientific Committee on Twentieth Century Heritage

Website: isc20c.icomos.org

Cover image: original artwork created by Maria Gabriela Quin

Graphic Design: Maria Gabriela Quin

ISBN 978-2-918086-63-5

The International Council on Monuments and Sites (ICOMOS) works through its International Scientific Committee on Twentieth-Century Heritage (ISC 20C) to promote the identification, conservation and presentation of twentieth-century heritage places.

ICOMOS is an international conservation non-government organisation of conservation professionals, which acts as UNESCO's adviser on cultural heritage and the World Heritage Convention.

ПРЕДГОВОР

Големиот економски, социјален, технолошки и политички развој во дваесеттиот век создаде дотогаш убедливо невидени промени. По двете светски војни, потоа Студената војна, Големата депресија и деколонизацијата, доаѓа до значителни промени во структурата на општеството во текот на дваесеттиот век. Брзата урбанизација и растот на големи градови, забрзаниот технолошки и научен развој како и појавата на масовната комуникација и транспорт, фундаментално го сменија начинот на живеење и работење, создавајќи нови објекти и градби, невидени дотогаш објекти со карактеристични форми, користејќи експериментални материјали. Напредната индустријализацијата и механизираното земјоделство допринесоа до маовно преобразување на пејзажи. Сепак, релативно мал дел од локациите и местата создадени од такви бурни настани се наведени или заштитени токму поради вредностите на наследството. Поради тоа голем дел од овие места препознаени како наследство на дваесеттиот век сеуште остануваат во ризик. И покрај тоа што модернизмот во средината на дваесеттиот век зазема замав во одредени региони, и може да биде препознаен во опсегот на згради, градби, културни предели исто како и во индустриски локалитети (карактеристични за дваесеттиот век), тие сè уште остануваат жртви на општиот недостаток на свест и признавање. Така што премногу често тие се ставени под притисок преку реконструкција, бесчувствителни промена или едноставно со нивно занемарување.

Запознаени со овие закани, во 2010 година членовите на Меѓународниот научен комитет на ИКОМОС (ICOMOS) за наследството на дваесеттиот век (ISC20C) почнаа со изготвување на предлог текст. Во истиот беше дефиниран пристапот и принципите кои треба да се применува при управувањето и толкувањето на локалитетите и местата со потекло од дваесеттиот век. Главна цел на овој проект беше да се обезбеди меѓународно упатство за тоа како да се зачува наследство на дваесеттиот век.

Сево ова предизвика бора на дебати меѓу членовите кои се потпираа на своите прагматични искуства од сите региони на светот. Како резултат, на меѓународно ниво беа организирани бројни конференции, состаноци и обилни консултации. Конечниот текст: Пристапи на зачувување на културното наследство од дваесеттиот век, колоквијално наречен Мадридски документ, беше презентиран на 17-тото Генерално собрание на ИКОМОС во Париз. Самиот документ беше доставен на шпански, француски и англиски јазик за коментари и дискусии.

Помеѓу 2011-2014 беше преведен на повеќе од десетина јазици, вклучувајќи руски, италијански, фински, германски, јапонски, португалски, мандарински, хинди, баскиски и каталонски, што укажува на потребата и користењето на ваков меѓународен документ со упатства.

По разгледување и земање на пристигнатите коментари во преглед, второто издание од документот беше објавено на четири јазици на 18-тото Генерално собрание на ИКОМОС во Фиренца. Сепак, беше јасен фактот дека е потребна обилна ревизија како и нов наслов за да се вклучат и други типологии на наследство на дваесеттиот век од видот на: културните пејзажи, индустриски локалитети и урбани области. Соработката со Меѓународниот научен комитет на ИКОМОС за културни предели (ИСЦЦЛ), ИКОМОС Меѓународниот комитет за историски градови и села (ЦИВВИХ), Меѓународниот технички комитет за заштита на индустриското наследство (ТИЦКИХ) и Меѓународниот научен комитет на ИКОМОС за енергетика, Одржливост и климатски промени (ISCES + CC) успешно резултираше со процесот на инкорпорирање на богатата палета на места и локалитети- наследства од дваесеттиот век.

Третата верзија Пристапи на зачувување на културното наследство од дваесеттиот век ќе биде презентирани на 19-то Генерално собрание на ИКОМОС во Њу Делхи во декември 2017 година, со инкорпорирање на коментарите и инпутите добиени за време на консултативниот период 2014-17. Ви благодариме на сите оние кои придонесоа за овој процес.

Ги охрабруваме сите оние кои се одговорни за управувањето и вреднувањето на местата на светско наследство од дваесеттиот век да го користат прирачникот Пристапи на зачувување на културното наследство од дваесеттиот век како меѓународно упатство и стандарди при зачувување и управување на локалитети и други местата на наследство од дваесеттиот век.

Шеридан Бурк

Претседател, ICOMOS ISC20C

Ноември, 2017 година

The logo for ICOMOS ISC20C. It features the word "ICOMOS" written vertically in white capital letters on a dark green rectangular background. To the right of this background, the letters "SC" are written in a large, bold, dark green font. Below "SC", the number "20C" is written in the same large, bold, dark green font.

ГЛАВНА ЦЕЛ НА ДОКУМЕНТОТ

Обврската да се зачувува и управува со локалитети и места од историско значење како наследството од 20 век е подеднакво важна како и нашата обврска да го зачуваме значајното културно наследство од претходните епохи.

Културното наследство на дваесеттиот век е изложено на ризик од недостаток на почитување и грижа кон него. Досега многу од ова наследство е веќе изгубено или пак е ставено во опасност. Тоа е постоечко и живо, наследство кое еволуира со текот на времето и е од суштинско значење за да се разбере, зачува, интерпретира и да се управува успешно за идните генерации.

Пристапите на зачувување на светското наследство од дваесеттиот век, имаат за цел да придонесат до соодветно и достоинствено управување со овој значаен период на културно наследство.

Земајќи во предвид други постоечки документи посветени на зачувување на наследство, пристапите на зачувување на светското наследство од дваесет и првиот век, поттикнуваат многу прашања кои се конкретно поврзани со зачувувањето на наследството од дваесеттиот век.

Документот опфаќа цела палета на типологии на наследство кои обично се препознат како достојни за заштита, вклучувајќи архитектура, градби, народно и индустриско наследство, културни предели како историски паркови и градини, историски урбани предели, културни патишта и археолошки локалитети.

Овој документ е наменет за сите оние кои што се вклучени во процесот на заштита и управување, сите коишто директно или индиректно би можеле да влијаат на местата и локалитетите од дваесеттиот век.

Објаснувачки белешки и речник со непознати зборови се составен дел од овој документ.

СТЕКНИ ЗНАЕЊЕ И РАЗБИРАЊЕ ЗА КУЛТУРНОТО ЗНАЧЕЊЕ

Член 1: Идентификување и оценување на културното значење.

1.1: Користете прифатени критериуми за препознавање и утврдување на наследството.

Препознавање и утврдување на значењето на културното наследство од дваесеттиот век треба да се врши со употреба на веќе прифатените критериуми за наследство. Културното наследство од овој век (вклучувајќи ги и сите негови елементи) е физички запис за своето време, локација и употреба. Културно значење може да се пронајде во материјалните атрибути, вклучувајќи физичка локација, поглед, дизајн (на пример, форма и просторни односи, шеми на бои и културни насади, градежни системи, ткаенини, техничка опрема, како и естетски квалитети). Значењето, исто така, може да се препознае во употребните, историски, општествени, научни или духовни асоцијации. Како и докази за креативен гениј или во нематеријалните вредности.

1.2: Идентификување и проценување на значењето на одделни објекти, групи на објекти и културно-историски урбани предели.

За да се разбере наследството на дваесеттиот век, важно е да се идентификуваат и да се проценат сите негови елементи, групи на поврзани или споени места; асоцијативни културни и историски урбани пејсажи, вклучувајќи ги и меѓусебните односи меѓу луѓето, животната средина и локалитетот или местото што придонесуваат за нејзиното значење.

1.3: Идентификување и проценување на значењето на ентериер, склопувањето, асоцијативен мебел и уметнички дела, збирките, опремата и индустриската машинерија.

За да се разбере значењето, исто така е неопходно да се идентификува и процени ентериерот, склопувањето и придружниот мебел, уметнички дела, колекции, опрема и машини поврзани со индустриски локалитети и културни предели.

1.4: Препознавање и почитување на структурните иновации, форми, техники на градење и градежни материјали.

Дваесеттиот век се карактеризира по воведување на иновативни форми, структурни решенија, градежни материјали и градежни техники и токму тие треба да се идентификуваат и нивното значење да биде проценето.

1.5: Идентификување и проценување на важноста на средината.

За да се разбере придонесот на контекстот на значењето на место на наследство или локалитет, неговото поставување треба да биде идентификувано и оценето. Средината не вклучува само физичко / опипливо опкружување, туку и односи и интеракција (како што се визуелни, еколошки, историски, просторни) меѓу местото или локацијата и неговото поставување. Местото на наследство може да биде дел од комплексен систем во кој што односите излегуваат надвор од границите на одделни локалитети или места.

1.6: Идентификување и проценување на значајните концепти на планирање и инфраструктура.

За урбани населби, индустриски локалитети и историски урбани пејсажи треба да се идентификуваат различните концепти, методи и идеи за планирање за секој развоен период (вклучувајќи ја функционалната инфраструктура која го олеснува спроведувањето на енергија, вода и канализација) и нивното значење, управувани и заштитени.

1.7: Проактивно развивање на листа со инвентари на наследство од дваесеттиот век

Наследството на дваесеттиот век треба да биде проактивно идентификувано и оценето преку систематски истражувања и инвентари, темелно истражување и студии од мултидисциплинарни тимови. Истражувањата и залихите треба да обезбедат основа за заштитни мерки за зачувување и управување, вклучувајќи оценка на влијанието на наследството развиена од страна на одговорните страни, вклучувајќи ги и органите за планирање и наследството.

1.8: Користете компаративна анализа за да се утврди културното значење.

При проценување на значењето на наследството од дваесеттиот век, треба да се идентификуваат и да се проценат компаративните културни места или локалитети за да може да се анализира и разбере релативната важност.

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРОЦЕС ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ЗАШТИТА

Член 2: Применување на соодветна методологија на планирање и управување на заштита.

2.1: Одржување на интегритет преку разбирање на значењето пред било каква интервенција.

Интегритетот на местата со културно наследство од дваесеттиот век не треба да биде загрозен од непроценети промени или интервенции. Соодветно истражување, документација и анализа на историјата и значењето на едно место или локалитет е потребно за да се избегне, минимализира и ублажи потенцијално негативно влијаније.

Разбирањето како културното значење се манифестира во наследството на дваесеттиот век бара проценка за тоа како различни атрибути, елементи и вредности придонесуваат за тоа значење. Ова е суштински предуслов за донесување соодветни одлуки во врска со неговата грижа, толкување и зачувување, како и за неговата автентичност и интегритет. Места и локациите се развиваат со текот на времето, промени кои подоцна може да добијат културно значење. Различни пристапи и методи за зачувување на место со наследство или поединечно локалитет треба да бидат употребувани.

2.2: Зголемете го потенцијалот за собирање на информации од примарни извори.

Како резултат на големите технолошки достигнувања, во дваесеттиот век се произведени обемни записи. Користењето на овие извори кога се собираат информации за место или локација е важен чекор, при информирање со проценки од значење.

Во одредени случаи, оригиналниот дизајнер, градител, планер, клиент или некој друг кој е непосредно поврзан со создавањето на местото би можел да обезбеди примарни информации. Во моменти кога нивниот допринос е релевантен, таквите информации треба да се зачуваат.

Усното творештво исто така треба да се земе во предвид со претпоставка дека може да доприднесе добивање на потребната информација. Оваа информација има за задача да го дефинира разбирањето на значењето, меѓутоа потребен е внимателно интегрирањето на индивидуалните ставови на креаторите. Внимателно треба да се пристапи при проценка на оригиналната намена на дизајнот во однос на физичкото место на кое е пронајден, со цел да се докаже дека сите вредности кои подеднакво придонесуваат за значењето се земени во предвид.

2.3: Користете методологија на планирање која би го проценила културното значење и обезбеди инструкции како да се задржи и почитува самото, пред да се стави во функција.

Методологијата што би се користела при проценка на значењето на наследството на дваесеттиот век треба да следи културно соодветен пристап на планирање на зачувувањето на културата. Овој пристап би требало да вклучува сеопфатно историско истражување и проценка на значењето за да се основаат соодветни правила по кои ќе се зачува, управува и интерпретира утврденото културно значење. Од голема важност е овие проценки да бидат оформени пред отпочнување со работа, со цел да се осигура дека соодветни мерки за зачувување би го предводеле развојот и секоја промена. План за зачувување / план за управување треба да биде подготвен. Регионалните повелби за наследство и декларации за зачувување на специфични локалитети би можеле да бидат витални во поглед на овој параграф.

2.4: Воспоставете граници на прифатливи промени.

За секоја активност на развој или зачувување, треба да се воспостават јасни правила и упатства пред да се одпочне со било каква интервенција, со цел да се дефинираат прифатливите граници на промената. Планот за зачувување / планот за управување треба да ги дефинира значајните аспекти на местото или локалитетот на наследството. Слабостите кои би можеле да имаат влијание врз наследството, областите на можни интервенции, оптималното искористување на локацијата и мерките на заштита кои би можеле да бидат преземени. Треба да се разгледаат одредени специфични принципи (како што се архитектонски, планирање, структурни и така натаму) и технологии кои се користат во дваесеттиот век.

2.5: Користете интердисциплинарна експертиза.

Планирањето и управувањето при зачувување на местата од дваесеттиот век бара интердисциплинарен пристап, земајќи ги во предвид сите атрибути и вредности од културно значење. Специјалисти во конзервација со современа технологија и во материјални науки би можеле да го отпомогнат процесот на специфично истражување поради користењето на нови, нетрадиционални материјали и градежни методи во наследството од дваесеттиот век.

Специјалисти со експертиза во специфична типологија како што се онаа на индустриското наследство, културните и историските урбани предели итн. би требало да бидат вклучени во процесот на конзервација.

2.6: План за одржување и постојано управување.

Важно е да се планира редовна превентивна грижа и одржување во тековното управување со сите места и локалитети дел од културното наследство. Постојано и соодветно одржување и периодична инспекција претставуваат најдобар начин на зачувување на било кое место на наследство или локалитет, при што би дошло до намалување на долгорочни трошоци за поправка. План за одржување би бил од помош при овој процес. Управувањето со културните и историски урбани предели треба да биде предводен од менаџмент план со цел соочување со процеси на континуирана еволуција и промена за да се одржи значењето.

Планирање за стабилизација во време на итни случаи, оценување на штетата и последователната работа треба да се спроведат од соодветно квалификувани и искусни професионалци и имплементирани на начин што би го минимализирал влијанието врз значењето.

2.7: Идентификација на одговорни тела при акција на зачувување.

Важно е да се идентификуваат сите оние кои се одговорни за активностите на заштита на културното наследство на дваесеттиот век. Тие можат да бидат, но не и да се ограничуваат на сопственици, менаџери на средства, авторитативни тела за наследство, заедници, јавни органи, локални власти, одделенија за урбано планирање и жители во или непосредно на

објект или место на наследство.

2.8: Архивирајте записи и документација.

При промена на места или локалитети на наследство од дваесеттиот век, важно е да се обезбедат записи од тие промени за јавно архивирање. Некои од техниките што може да се користат се мапирање, фотографирање, мерени цртежи, орални истории, ласерско скенирање, 3D моделирање и земање примероци од документирање на процеси кои би се користеле во индустриското наследство за индустриска механизација, во зависност од нивните околности.

Архивското истражување е важен дел од процесот на планирање на конзервација. Сопствениците треба да се охрабрат да вршат архивирање и да обезбедат достапност до информациите за зачувување.

При секоја интервенција, особеностите на поединечните места/локалитети и преземените мерки треба да бидат соодветно документирани. Документацијата треба да ја евидентира ситуацијата пред, за време и по интервенцијата. Таквата документација треба да се чува на сигурно место и во најновиот реплицирачки медиум. Тоа ќе помогне во презентирањето и толкувањето на местото или локалитетот, а со тоа ќе го подобри разбирањето и уживањето на корисниците и посетителите. Информациите стекнати при истражувањето на културното наследство, како и другите инвентари и документација, треба да бидат достапни за секој кој има потреба од нив.

ИСТРАЖУВАЊЕ СОВРЕМЕНА МАТЕРИЈАЛНОСТ И ФИЗИЧКО ПЛАНИРАЊЕ

Член 3: Истражување на техничките и планирачките аспекти на културното наследство на дваесеттиот век.

3.1: Истражување и развивање на специфични методи за поправка, соодветни на уникатните градежни материјали и градежни техники на дваесеттиот век.

Градежните материјали и техниките на изградба на дваесеттиот век честопати се разликуваат од традиционалните материјали и методи од минатото. Затоа постои потреба за истражување и развивање на специфични методи за соодветна поправка на уникатните видови на конструкција. Некои карактеристики на наследството од дваесеттиот век, особено места или локации создадени по средината на векот, може да претставуваат вистински предизвик за зачувување, поради употребата на нови или експериментални материјали и градежни методи, или едноставно поради недостаток на специфично професионално искуство во нејзина поправка. Оригинални / значајни материјали или детали треба да се евидентираат доколку тие треба да се отстранат и да се зачуваат репрезентативни примероци.

Пред секоја интервенција, овие материјали треба внимателно да се анализираат и да се идентификува и разбере секоја видлива и невидлива штета. Некои експериментални материјали може да имаат пократок животен век од традиционалните материјали и затоа треба внимателно да се анализираат. Истражувања за состојбата и влошувањето на материјалите треба да се преземат од страна на соодветно квалификувани професионалци кои користат неразрушувачки и внимателно промислени неинвазивни методи. Ограничете ја деструктивната анализа на апсолутен минимум. Внимателна истрага за стареењето на материјалите од дваесеттиот век би можела да биде потребна исто така.

3.2: Истражување и развивање на соодветни одговори на новите плански пристапи развиени во дваесеттиот век.

Дваесеттиот век е сведок на развојот на многу нови и експериментални форми на урбано живеење и градски дизајн. Мерките за зачувување и насоките за развој треба да бидат насочени кон зачувување на овие специфични модели со цел да го зачуваат нивното значење.

Член 4: Развивање на соодветни мерки за зачувување на значењето.

4.1 Да се развијат соодветни мерки за зачувување, на база на информации од извршено истражување за да се зачува и да се одржи културното значење на местото и истите мерки да се користат како насока при донесување одлуки и при управување со промените.

СО УПРАВУВАЊЕ НА ПРОМЕНИ ДО ОДРЖУВАЊЕ НА КУЛТУРНОТО ЗНАЧЕЊЕ

Член 5: Препознај и управувај со постојаните притисоците за промена.

5.1: Дали како резултат на човечка интервенција или промена на условите во животната средина, управувањето со промените е суштински дел од процесот на конзервација, за да се одржи културното значење, автентичноста и интегритетот.

Во некои случаи, промените може да бидат неопходни за да се одржи местото на наследство. Индивидуалните интервенции и кумулативните промени може негативно да влијаат врз културното значење. Онаму каде што е потребна промена, влијанијата врз интегритетот и автентичноста на местото мора да се проценат и да се следат.

Член 6: Управувајте со промените внимателно

6.1: Основање на внимателен пристап до промена.

Правете само онолку колку што е потребно и што е можно помалку. Секоја интервенција треба да биде претпазлива. Степенот и длабочината на промените треба да се минимизираат.

Користете само утврдени методи за поправка и избегнувајте третмани кои можат да предизвикаат оштетување на историската ткаенина и културно значење; поправките треба да се преземат со користење на што е можно помалку инвазивни средства. Промените треба да бидат колку што е можно реверзибилни.

Дискретни интервенции кои ќе ја подобрат ефикасноста и функционалноста на локацијата или местото под услов да не се влијае негативно на неговото културно значење би можеле да бидат претставени. Кога се предвидува промена на употребата, мора да се внимава да се најде соодветна

нова употреба која би го зачувала културното значење.

6.2: Проценете го влијанијето на предложените промените врз наследството кои не се во соогласност со планот на конзервација, мерките за заштита, спречување или ублажување на какви било негативни влијанија пред да се дојде до несакани резултати.

Културното значење на едно место треба да се дефинира и да се разбере, така што секој предлог за промена ќе води до намалување или избегнување на негативните влијанија. Различни елементи, атрибути и вредности може да имаат варијабилна толеранција на промени, токму овој аспект треба да се процени и разбере пред доаѓање до предлози за прилагодување или промена, со цел културното значење на местото да биде соодветно управувано и конзервирано.

6.3: Примената на стандардните кодекси за градба и регулација исто така има потреба од флексибилни и иновативни пристапи со цел да се обезбедат соодветни решенија за зачувување на наследството.

Примената на стандардизирани законски и градежни кодекси (на пример, барања за пристапност, барања за здравствена и безбедносна шифра, барања за заштита од пожар, сеизмички реновирање, барања за пејзажи, управување со сообраќајот и мерки за подобрување на енергетската ефикасност) би било потребно флексибилно да се прилагодат за да се зачува културното значење. Темелна анализа и преговарање со релевантните органи и експерти треба да се стремат кон избегнување или минимизирање на какво било негативно влијание врз наследството. Секој случај треба да се оценува според неговите индивидуални карактеристики.

Член 7: Обезбедување на соодветен пристап кон дополнувањата и интервенциите.

7.1: Дополнувањата треба да го соодвествуваат културното значење на местото на наследството или локалитет.

Во некои случаи, интервенција (како што е нов додаток во зграда или градина, нова градба во урбана средина и слично) би била потребна за да се обезбеди одржливост на местото или локалитетот. По внимателна анализа, нови додатоци треба да бидат дизајнирани на начин да се испочитува големината, местото, составот, пропорцијата, структурата, пејзажот, материјалите, текстурата и бојата на местото или локацијата (локалитетот). Додатоците треба да се забележливи како нови, да се идентификуваат при блиска проверка, но сепак да се во хармонија со оние постојните; дополнување не натпреварување, толкување не имитирање.

7.2: Новите интервенции треба да бидат дизајнирани на начин да ги земат во предвид постоечкиот карактер, обемот, формата, положбата, пејзажот, материјалите, бојата, патината и деталите

Внимателна анализа на претходните насади, згради и непроценети интерпретацији на нивниот дизајн може да помогне во обезбедување на соодветни дизајнерски решенија. Сепак, дизајнирањето во контекст не значи имитација.

Член 8: Препознајте кога употребата придонесува на значење и управувајте соодветно.

Кога функционалната употреба придонесува на значењето на едно место или локалитет, конзервацијата треба да има за цел да ја одржи таа употреба онаму каде што е возможно. Во случаи каде што се воведува нова употреба како начин на одржување на местото и каде претходната употреба или функција придонесувала за културно значење, процесот треба јасно да биде протолкуван.

Член 9: Почитувај ја автентичноста и интегритетот на местото или локалитетот.

9.1: Интервенциите треба да го зајакнат и одржат културното значење.

Значајните елементи мора да бидат поправени или обновени, наместо да се реконструираат. Стабилизирањето, консолидирањето и поправањето на значајните елементи е подобро да ги заменат. Кога е можно, заменските материјали треба да бидат исти или слични, но обележани или датирани за да се разликуваат како нови.

Реконструкцијата на целосно изгубени места на наследство или на нивните важни елементи не се смета за конзервација така што не се препорачува. Меѓутоа, ограничената реконструкција, доколку е поддржана со документација, може да придонесе за интегритет и / или разбирање на локалитетот или местото на културното наследство.

9.2: Почитувајте ја вредноста на значајните слоеви на промена и патината на возраста.

Културното значење на едно место или локалитет како историско сведочење главно се базира на неговите оригинални или значајни материјални атрибути и / или неговите нематеријални вредности, кои ја дефинираат неговата автентичност. Сепак, културното значење на оригиналното место на наследство, или подоцнежни интервенции, дополнувања, елементи на пејзажот или нови елементи, не зависи само од нивната возраст. Подоцнежните промени кои имаат стекнато свое културно значење треба да бидат признаени и почитувани при донесувањето одлуки за зачувување или развој.

Возраста би требала да е забележлива преку сите интервенции и промени што се случиле со текот на времето, и очигледни во нивната патина. Овој принцип е важен за повеќето материјали употребени во дваесеттиот век.

Содржините, арматурите, опремите, машините, опремата, уметнички дела, насадите или пејсажните елементи кои придонесуваат за културно значење секогаш треба да се задржат на местото на наследството кога е можно.

СО УПРАВУВАЊЕ ДО ОДРЖЛИВОСТ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Член 10: Земете ја во предвид одржливоста на животната средина.

10.1: Постигнување на соодветна рамнотежа помеѓу одржливоста на животната средина и воведувањето мерки за енергетска ефикасност треба да се земат во предвид при зачувување на културното значење.

Притисокот на културно наследство од дваесеттиот век да стане се повеќе енергетски ефикасно ќе се зголеми со текот на времето, а наследството и зградите и местата треба да функционираат што е можно поефикасно. Сепак, на културното значење (вклучително и функцијата и употребата) не треба негативно да се влијае при превземање на мерки за намалување на енергетската употребливост, каде што е можно.

Конзервацијата треба да земе во предвид современи пристапи кон одржливоста на животната средина. Интервенции во место на културно наследство треба да се извршуваат со употреба на одржливи методи и производи со цел да се поддржи неговото зачувување, развој и постојано управување. За да се постигне практично и избалансирано решение,

потребни се консултации со сите засегнати органи со цел да се обезбеди одржливост на местото или локалитетот. Сите можни опции во однос на интервенирање, управување и толкување на културното значење на местото на наследството и поширокото опкружување мора да се зачуваат за идните генерации.

Разбирањето на енергетските перформанси на одреден објект е суштински прв чекор при планирањето на обновувањето на енергијата. Истражете ги специфичните технички методи, системи и материјали на идентитет за да основате соодветни решенија за ретрофит. Онаму каде што оригиналните материјали нема да функционираат, пронајдете потенцијална замена или извршете поправка на материјали со повеќе енергетски алтернативни ефикасности, секако се додека ова не влијае негативно на културното значење.

Влијанието на системите за обновлива енергија, како што се турбини на ветер, соларни панели и системи за задржување на вода на културни и историски урбани пејзажи треба да се оценат и да се избегнат, да се намалат или да се ублажат.

10.2: Провирајте и споделувајте соодветни практики на штедење на енергија и еколошки одржливи начини што го засегаат наследството на дваесеттиот век.

Поттикнете истражување на тема: Развој на соодветни еколошки одржливи материјали, системи и практики за наследството на дваесеттиот век.

Поттикнете ги образовните програми и обуки да усвојат интегриран пристап кон зачувувањето на културното наследство на дваесеттиот век, каде што постои балансирано зачувување на културното значење со еколошките потреби за одржливост.

ИНТЕРПРЕТАЦИЈА, КОМУНИКАЦИЈА И ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИ

Член 11: Промовирајте и славете го културното наследство на дваесеттиот век со пошироката заедница.

11.1: Промовирајте го културното значење.

Основајте контакт со клучни органи и индивидуии при формирање на дијалог што би помогнал во процесот на градење почит и разбирање за местата- наследство на дваесеттиот век и неговата заштита.

11.2: Презентацијата и толкувањето се основни елементи во процесот на заштитата.

Објавување и дистрибуирање на истражувања на културно наследство на дваесеттиот век и планови на зачувување / управување и промовирање на настани и проекти помеѓу соодветни професии и пошироката заедница.

11.3: Интерпретацијата е клучен чекор при зачувување.

Толкувањето е суштинска алатка за подигнување на јавното почитување за местата и локациите/локалитетите на наследство од дваесеттиот век и игра важна улога при документирањето на промени и објаснување на значењето.

11.4: Поттикнување и поддршка на професионални образовни програми за градење на капацитети и вештини за зачувување на наследството на дваесеттиот век.

Образовните програми и професионалните обуки од различни дисциплини треба да ги вклучат принципите на конзервација за наследството на дваесеттиот век и да ги адресираат неговите специфични предизвици, вклучувајќи го разбирањето на значењето, техничките и материјални предизвици и обезбедувањето одржливост на животната средина.

Адаптација значи промена на место или локација со цел да одговараат на постојната употреба или предложената нова употреба (Повелбата на Бура, 2013).

Атрибутите на едно место ја вклучуваат неговата физичка локација, форма, матрејал и употреба, неговите методи на планирање, дизајн (вклучувајќи шеми на бои), градежни системи и техничка опрема, како и неговиот естетски квалитети.

Автентичноста е способноста на место на наследство или локација да го изрази своето културно значење преку своите материјални атрибути и нематеријални вредности на вистински и веродостоен начин. Таа зависи од видот на културното наследство и неговиот културен контекст.

Конзервација значи сите процеси на одржување на место на наследство или локација, со цел да се задржи неговото културно значење (од Повелбата на Бура, 2013).

Планот за управување со конзервација е документ кој што се користи како водич за управување со место на наследство, вклучувајќи севозможни промени. Тоа вклучува идентификување на значењето на местото на наследство, сите негови ограничувања, како тоа значење е подложно на промени, и ги идентификува политиките за зачувување на тоа значење во иднина. Во некои земји исто така се користи терминот **конзерваторски план**, иако во некои случаи во содржината тој вклучува само прашања поврзани со физичка заштита. Види исто **план за управување**.

Културните пејзажи претставуваат комбинирани дела на природата и човештвото, и тие се доказ на еволуцијата на човечкото општество и населба со текот на времето како одговор на физичките ограничувања и / или можности зададени од нивната природна средина и последователните општествени, економски и културни сили, независно надворешни и внатрешна. Постојат три категории на културни пејсажи, дизајнирани (како историска градина), кои се развиваат (како аграрен пејзаж или градско пејзаж) и асоцијативни (каде природниот пејзаж е поврзан со духовни, уметнички или општествени вредности).

Културниот правец е секој начин на комуникација, било да е тоа земјиште, вода или некој друг вид, кој е физички ограничен и се карактеризира со своја специфична динамична и историска функционалност за да служи за одредена и добро определена цел (Повелбата на ИКОМОС на Културни Правци, 2008).

Културното значење (скратено познато како **значење**) значи естетска, историска, научна, социјална и/или духовна вредност за минатите, сегашните или идните генерации. Културното значење е отелотворено во местото на наследство или самата локација, неговите атрибути, неговото поставување, ткаенина, употреба, асоцијации, значења, записи, сродни места и сродни предмети. Местото на наследство може да има голем број на значења за различни поединци или групи.

Елементите на место на наследство или локација може да вклучуваат изглед / планирање, ентериери, фитинзи, асоцијативен мебел и уметнички дела; поставување и пејзажи.

држливоста на животната средина значи задржување и / или подобрување на квалитетот во природните и средини направени од човекот на долгорочна основа со земање на сродни фактори и процеси во предвид.

Ткаенина значи сите физички материјали на местото, вклучувајќи елементи, тела, содржини и предмети, природни елементи. Ткаенината може да дефинира простори и ставови (Повелбата на Бура, 2013).

Историска градина значи дизајниран пејзаж со архитектонски и хортикултурни елементи и е ценета по своите историски, естетски и општествени значења.

Историскиот урбан пејзаж е урбана област која е сфатена како резултат на историско поставување на културни и природни вредности и атрибути, вклучувајќи го поширокиот урбан контекст и неговото географско поставување. Контекстот ги вклучува топографијата, геоморфологијата, хидрологијата и природните карактеристики, неговата изградена средина, истовремено историски и современи, нејзините инфраструктури над и под земја, нејзините отворени простори и градини, моделите на користење на земјиштето и просторна организација, перцепции и визуелни еланизации, како и сите други елементи на урбаната структура. Вклучувајќи исто така и социјални и културни практики и вредности, економски процеси и нематеријални димензии на наследството поврзани со различноста и идентитетот (Препорака на УНЕСКО за Историскиот Урбан пејзаж, 2011).

Индустриско наследство значи локалитети, структури, комплекси, области и пејзажи, како и поврзани машини, предмети или документи кои се докази за минати или тековни индустриски процеси на производство, екстракција на сировини, нивна трансформација во стоки и поврзана енергија, вода и транспортна инфраструктура (Даблински принципи, 2011).

Нематеријалното културно наследство значи практики, претстави, изрази, знаење, вештини итн.. Исто така како и инструментите, предметите, артефактите и културните простори поврзани со него - заедниците, групите и, во некои случаи, индивидуи како дел од нивното културно наследство.

Нематеријалните вредности може да вклучуваат историски, општествени, научни или духовни асоцијации, или креативен гениј.

Интегритетот е мерка за целосноста и недопреноста на места на наследство или локалитети, нивните атрибути и вредности. Испитувањето на условите за интегритет бара проценка на степенот до кој местото или локацијата:

- a. ги вклучува сите елементи потребни за да ја изразат својата вредност
- b. обезбедува целосна застапеност на карактеристиките и процесите кои го пренесуваат значењето на имотот
- c. страда од негативни ефекти на развој и / или запоставување.

Толкувањето се однесува на целиот спектар на потенцијални активности наменети за зголемување на јавната свест и за подобрување на разбирањето на местата и локалитетите на културното наследство. Тие можат да вклучуваат печатење и електронски публикации, јавни предавања, локални и непосредно поврзани локални инсталации, образовни програми, активности во заедницата и тековни истражувања, обука и евалуација на самиот процес на толкување (Повелба на ИКОМОС за толкување и презентација на локалитетите на културното наследство, 2008).

Интервенцијата е промена или адаптација, вклучувајќи измени како на материјални така и нематеријални атрибути на местото.

Одржување значи континуирана заштита на ткаенината и поставување на местото на наследство или локалитет, и треба да се разликува од поправката.

Планот за управување е документ кој, исто како **планот за зачувување**, се користи како водич за управување или одржување на место, вклучувајќи било какви идни промени, со можност да биде поширок по обем вклучувајќи и оперативни прашања.

Плановите за управување најчесто се користат за културни пејзажи, каде тековното активно управување е примарна акција на зачувување.

Место се користи во овој документ за да се опише географски дефинирана област со значење на наследството. Тоа вклучува предмети, простори и ставови, споменици, згради, градби, археолошки локалитети, историски урбани пејзажи, културни предели, културни патишта и индустриски локалитети. Може да има материјални и нематеријални димензии. Види исто така **локалитет** кој е асоцијација за **место**.

Презентацијата ја означува внимателно планираната комуникација на интерпретативните содржини преку уредување на интерпретативни информации, физички пристап и интерпретативна инфраструктура на место на културно наследство. Може да се пренесе преку разни технички средства, вклучувајќи, но не и задолжително, елементи како што се информативни панели, прикази од музејски тип, формализирани прошетки, предавања и тури, мултимедијални апликации и веб-страници (Повелба на ИКОМОС за Интерпретација и Презентација на сајтови за културно наследство, 2008).

Реконструкција значи враќање на место во позната претходна состојба преку воведување на нов материјал.

Поправка може да вклучи реставрација или реконструкција на постоечки и / или нови ткаенини за да донесе елемент во функционална состојба.

Реставрација значи враќање на место во позната претходна состојба со отстранување на акумулацијата или со повторно составување на постојните елементи со минимално воведување на нов материјал.

Реверзибилност значи дека интервенцијата во суштина може да се врати, без да предизвика промени или алтернативи на основната историска ткаенина. Во повеќето случаи реверзибилноста не е апсолутна.

Поставување значи непосредна и проширена средина која е дел од, или придонесува на значењето и дистинктивниот карактер (Декларација од Ксиан, 2005).

Локалитет се користи во овој документ да значи дефинирана област на значење на наследството. Тоа е дел од место и вклучува споменици, археологија, згради, градби, простори и градини. Може да има материјални и нематеријални димензии.

БЕЛЕШКИ

Релевантните документи на ИКОМОС, УНЕСКО и други клучни организации ги вклучуваат:

- Меѓународна повелба за конзервација и реставрација на споменици и локалитети (Венецијанска повелба), 1964 година
- Повелбата на Фиренца - историски градини, 1981 година
- Вашингтонска повелба - Повелба за заштита на историски градови и урбани средини, 1987 година
- Изјава на Ајндховен, ДОКОМОМО, 1990
- Нара документ за автентичност, 1994 година и Нара +20, 2014 година
- Принципи за анализа, конзервација и структурно реставрација на архитектонското наследство, 2003 година
- Ксианска декларација за заштита на утврдувањето на наследствените структури, локалитети и подрачја, ICOMOS, 2005
- Повелба на ICOMOS за културни правци, 2008
- Повелба на ИКОМОС за толкување и презентација на локалитетите за културно наследство, 2008
- Принципите на Валета за заштита и управување со историски градови, градови и урбани средини, 2011 година
- Принципи на ICOMOS / ТИССИН за заштита на локалитети, структури, области и предели на индустриското наследство - Даблин Принципи, 2011
- Австралија ICOMOS повелба за места од културно значење, Повелбата Бура, 2013 година и придружните упатства
- Оперативни насоки за спроведување на Конвенцијата за светско наследство, УНЕСКО, 2016 година

ⁱⁱ Ксианска декларација за зачувување на утврдувањето на наследствените структури, локалитети и подрачја, ICOMOS, 2005

ⁱⁱⁱ На пример, *Texto de Mexico* 2011 и московската декларација, 2006

^{iv} Во одредени случаи, материјалите користени за изградени локации на дваесеттиот век има пократок животен век од традиционалниот материјали. Недостаток на акција за зачувување и познавање на соодветни методи за поправка врз основа на нивниот материјал. Карактеристиките може да значи дека им се потребни многу драстични интервенции отколку традиционалните материјали и тие исто така би можеле да бараат дополнителна интервенција во иднина.

^v Нивното отстранување е неприфатливо, освен ако тоа е единствениот начин за обезбедување на нивната безбедност и зачувување. Тие треба да бидат вратени каде и кога околностите дозволуваат.

^{vi} Обединети нации, Нова урбана агенда, 2017

^{vii} UIA (меѓународна унија на архитекти) Архитектонско образование комисија за размислување група.

СЛИКИ

Page 1: Guggenheim Museum New York (1959), Frank Lloyd Wright. Photo: © Joe Dudeck on Unsplash

Page 5: Christ the Redeemer (1931), Paul Landowski. Photo: © Andrea Leopardi on Unsplash

Page 8: Louvre Pyramid (1989), I. M. Pei. Photo: © Rafael Garcin on Unsplash

Page 12: Kaedi Regional Hospital (1992), Fabrizio Carola. Photo: © Alexis Doucet, CC BY-SA 3.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>>, via Wikimedia Commons

The design of the document was done by Maria Gabriela Quin, master student at Brandenburg University of Technology in Cottbus (BTU).

This translation was completed by Paula Angelovska, master's student at Brandenburg University of Technology in Cottbus (BTU).

The task was part of a study project led by Prof. Dr. Leo Schmidt and Ph.D. candidate Katelyn Williams for students of the international master's programmes World Heritage Studies and Heritage Conservation and Site Management. BTU attracts students from around the world, and with more than a dozen languages represented in this class alone, it was in a unique position to take on the task of making this document as widely accessible as possible. However, as with all translations of this nature, some issues arose with concepts and terms that lack direct translations in the target languages. The translators selected the terms they felt were most appropriate, but the document is open to comments and suggestions from the wider heritage community.

Одговорен за преводот е Паула Ангеловска, студент на мастер студии на Технолошкиот универзитет Бранденбург во Котбус (БТУ).

Оваа задачата беше дел од студискиот проект предводен од проф. д-р Лео Шмит и кандидатот д-р на науки Катлин Вилијамс за учениците од програмите за светско наследство и зачувување на културното наследство и управување со локации. БТУ привлекува студенти од целиот свет, и со повеќе од десетина јазици претставени само во оваа класа, таа беше во уникатна позиција да ја преземе задачата да го направи овој документ пошироко достапен. Сепак, како и со сите преводи од оваа природа, некои прашања се со концепти и термини кои немаат директни преводи на определените јазици. Преведувачите ги избраа условите кои сметаат дека се најсоодветни, сепак документот е отворен за коментари и предлози од пошироката заедница на наследство.

The logo features the word 'ICOMOS' written vertically in white on a dark green rectangular background. To the right of this, the letters 'SC' are stacked above '20C', all in a large, bold, dark green sans-serif font.

ICOMOS
SC
20C

To learn more about the work of the ISC20C or how to join as a member, visit
isc20c.icomos.org